

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia Historica VIII (2009)

KONFERENCJE NAUKOWE – SPRAWOZDANIA

Działalność Studenckiego Koła Naukowego Historyków UP w latach 2007–2008

Rok akademicki 2007/2008 Studenckie Koło Naukowe Historyków Uniwersytetu Pedagogicznego (wtedy jeszcze Akademii Pedagogicznej) im. Joachima Lelewela w praktyce zapoczątkowało Obozem Naukowym w południowo-wschodniej Polsce. Studenci, przemierzając tereny od Bieszczad po Beskid Niski, realizowali program zatytułowany: „Akcja «Wisła» we wspomnieniach ludności Łemkowszczyzny”. W ramach tego założenia młodzi adepci historii z SKNH przeprowadzili około 50 wywiadów z przedstawicielami ludności łemkowskiej i ukraińskiej, którzy przeżyli wydarzenia związane z akcją „Wisła” w 1947 roku i późniejsze wysiedlenie. Relacje te, nagrane na taśmie magnetofonowej i następnie spisane, zostały zamieszczone na stronie internetowej Koła.

Fundusze na obóz, dzięki aktywności Koła, udało się pozyskać w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. SKNH uczestniczy bowiem w programie „Świadkowie Historii”, realizowanym przez wspomniane ministerstwo.

W początkach 2008 roku Telewizja Kraków kilkakrotnie wyemitowała film o działalności SKNH, zatytułowany: *Przesiedleni – Wypędzeni*. Film opowiada o pracy członków Koła podczas cyklu obozów naukowych organizowanych pod hasłem: „Ziemie Zachodnie jako przykład migracji ludności polskiej, niemieckiej i ukraińskiej po II wojnie światowej”. Studenci opowiadają w nim o spotkaniach z ludnością przesiedloną/wypędzoną z kresów wschodnich na ziemie przyłączone do Polski po 1945 roku. Młodzi historycy dzielą się refleksjami na temat usłyszanych (podczas przeprowadzania i nagrywania wywiadów) relacji o życiu przesiedlonych/wypędzonych. Według założeń scenariusza (autorstwa Anny Kaszewskiej-Goroll i Huberta Chudzio), film „przeplatany” jest wypowiedziami p. Aldony Lewoniec z Lidzbarka Warmińskiego, która jako nastolatka przeżyła najpierw wysiedlenie z okolic Wilna na Syberię, a potem do Polski. Wzruszający dokument uzyskał bardzo dobre recenzje telewizyjne. Do SKNH zaczęła też napływać korespondencja od ludzi, którzy przeżyli tragedię przesiedlenia/wypędzenia. Fragmenty filmu i wypowiedzi studentów prezentowane były również w „Kronice”, programie informacyjnym Telewizji Kraków.

Na trzech obozach naukowych związanych z powyższym tematem udało się przeprowadzić około 150 wywiadów z ludnością przesiedloną. Materiały te spisano

i wstępnie opracowano. Obecnie trwa poszukiwanie środków finansowych na wydanie publikacji, w której znajdzie się około 60 relacji przesiedlonych/wypędzonych.

Do bardzo ważnych zadań realizowanych przez Koło należą studenckie wymiany międzynarodowe. W listopadzie 2007 roku w Krzyżowej na Dolnym Śląsku po raz drugi spotkali się studenci historii AP ze studentami z niemieckiego Freiburga. W przedsięwzięciu tym wzięło udział 25 studentów Akademii Pedagogicznej (w tym również studenci filologii germańskiej). Opiekę nad wymianą sprawował dr Piotr Trojański. Podczas kilkudniowej sesji dyskutowano o skomplikowanej historii polsko-niemieckiej. Tym razem głównym tematem spotkania były przesiedlenia/wypędzenia ludności polskiej i niemieckiej w czasie i po II wojnie światowej. Podczas wspólnych debat wykorzystywano, jako źródło historyczne, relacje polskich przesiedlonych/wypędzonych, zebrane na obozach naukowych SKNH.

W dniach 20–26 kwietnia 2008 roku w ramach wymiany polsko-litewskiej w Krakowie gościła grupa studentów z Uniwersytetu Pedagogicznego w Wilnie. Było to już trzecie spotkanie młodych historyków Akademii Pedagogicznej z ich kolegami Litwinami. Studencka konferencja naukowa poświęcona była wspólnej historii polsko-litewskiej, zatytułowano ją: *Rody litewskie i ich przedstawiciele w historii stosunków litewsko-polskich*. Studenci historii AP przedstawili 6 referatów, wygłoszonych w języku angielskim, podobnie studenci z wileńskiego Uniwersytetu Pedagogicznego. Każde wystąpienie uzupełnione było prezentacją multimedialną. Podczas pobytu w Polsce goście z Litwy zwiedzili zabytki i muzea Krakowa oraz zamek w Pieskowej Skale i okolice Ojcowa z Grotą Łokietka włącznie. Opiekę nad wymianą sprawował ze strony litewskiej dr Zydrunas Maciukas, zaś ze strony polskiej dr Hubert Chudzio. Rewizytę w Wilnie zaplanowano na wiosnę 2009 roku.

W omawianym roku akademickim SKNH nawiązało współpracę z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim. W jej ramach studenci historii z Akademii Pedagogicznej biorą udział w projekcie tworzenia ewidencji (m.in. internetowej) grobów, kwater i cmentarzy wojennych w województwie małopolskim. Już na wiosnę 2008 roku grupa naszych studentów zewidencjonowała kilkadziesiąt obiektów na terenie Małopolski. Zrobiono to na tyle dobrze, że Urząd Wojewódzki zgodził się sfinansować (według projektu Koła) obóz naukowy SKNH poświęcony wspomnianej ewidencji w powiecie gorlickim. Do odnalezienia, pomierzenia, sfotografowania i stworzenia bibliografii przeznaczono 93 znane obiekty cmentarne. W lipcowym obozie wzięło udział 14 studentów historii. Opiekę merytoryczną nad tym przedsięwzięciem sprawował dr Hubert Chudzio. Główną bazą obozu było miasto Gorlice. To stąd codziennie rano studenci parami wyruszali w różne zakątki powiatu. Groby, kwatery i cmentarze wojenne w Beskidzie Niskim częstokroć ukryte są w trudno dostępnych ostępach górskich i leśnych. Niejednokrotnie można było tam dotrzeć wyłącznie na rowerze lub pieszo. W związku z tym grupa miała do dyspozycji 5 rowerów, a także – dla bezpieczeństwa (w sytuacji, gdyby ktoś nie mógł wieczorem wrócić z ewidencji do bazy) – samochód. W ciągu 11 dni udało się odnaleźć i zewidencjonować wszystkie wcześniej przeznaczone do tego obiekty. Dodatkowo z kilku tysięcy zdjęć, które wykonali uczestnicy obozu, wybrano 65 i przeznaczono na wystawę fotografii, która została otwarta 27 października 2008 roku w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim. Była to niewątpliwie kolejna promocja działań SKNH oraz Akademii Pedagogicznej. Warto też dodać, że o tworzeniu wspomnianej ewidencji

wielokrotnie donosiły media. Artykuły o Kole pojawiły się w „Gazecie Wyborczej” i „Gazecie Krakowskiej”. Również Telewizja Kraków informowała o pracach SKNH. W „Kronice” pojawiła się relacja filmowa z obozu w powiecie gorlickim.

W omawianym okresie działalności SKNH ukazały się dwa kolejne numery oficjalnego czasopisma Koła „Wehikuł Czasu”. Na stronie internetowej Koła są dostępne poszczególne jego numery. W gazetce zamieszczone są artykuły o tematyce historycznej, ale również kulturalnej, humorystycznej, a także poezje. „Wehikuł Czasu” jest pismem otwartym, w którym może publikować każdy student oraz pracownik Instytutu Historii. W Internecie nadal aktywne jest też Forum Historyków AP (zarządzane przez członków Koła), gdzie studenci historii (i nie tylko) w niezobowiązującej formie mogą podyskutować o różnych zagadnieniach historycznych. Dyskusje na Forum są żywe, a odwiedzają go coraz liczniej kolejni internauci pasjonujący się historią.

W listopadzie 2007 roku odbył się w klubie „Bakałarz” kolejny „Bal Historyka”. Był to znowu „bal przebierańców”. Przeprowadzono też „otrząsiny” I roku. Na oficjalnych żaków, młodych adeptów historii pasował wicedyrektor Instytutu Historii prof. Zdzisław Noga. Tak organizowane imprezy stały się już tradycją, a chętnych do uczestnictwa w nich jest coraz więcej.

SKNH wspólnie z dyrekcją i pracownikami Instytutu Historii przygotowało także „Dni otwarte Instytutu Historii”. Studenci (niektórzy przebrani w stroje z epok historycznych) wspólnie z pracownikami przedstawiali ewentualnym przyszłym studentom program studiów, a także inne możliwe formy rozwoju w naszym Instytucie. Prezentacji towarzyszyły okolicznościowe wystawy fotograficzne (ze zbiorów Koła) przygotowane przez SKNH.

Nie zapominając o zajęciach ściśle naukowych, kilkunastu naszych studentów wzięło udział w ogólnopolskich sesjach naukowych w Gdańsku i Krakowie. Wszyscy uczestnicy konferencji przygotowali i wygłosili referaty.

Intensywnie działają także poszczególne sekcje Koła (Starożytnicza, Wojskowości, Historii kobiet, Historii Żydów, Historii XIX wieku). Na cyklicznych spotkaniach członkowie SKNH przedstawiają referaty zgodne z tematyką działalności poszczególnych sekcji. Każda grupa przynajmniej kilka razy w roku organizuje wycieczki dydaktyczne do krakowskich muzeów oraz innych obiektów historycznych.

Bardzo aktywna, jak widać, działalność Studenckiego Koła Naukowego Historyków AP wielokrotnie ograniczana jest jednak niewystarczającymi środkami finansowymi. Obecnie SKNH ma ponad 70 członków, kilkakrotnie więcej niż kilka lat temu. Paradoksalnie jednak, od 2000 roku środki na działalność Koła są w praktyce coraz mniejsze. Aby zaradzić niedoborom, o ile to możliwe, pozyskiwane są fundusze z zewnątrz. Dowodem na to są dwa ostatnie letnie obozy naukowe, które zostały zorganizowane wyłącznie ze środków zewnętrznych. Nie ma jednak pewności, że w podobny sposób uda się sfinansować następną wyprawę naukową. Niestety, zmniejszający się budżet Koła nie wróży dobrze na przyszłość, jeśli chodzi o realizację założeń statutowych tej organizacji.

Opiekun Studenckiego Koła Naukowego Historyków UP

Hubert Chudzio